

IES Sa Pobla

Antònia M. Vicens i Isabel Pocoví

VIURE I CONVIURE A SA POBLA

La immigració és un fet a gran part dels nostres municipis. La intenció d'aquesta exposició és compartir l'experiència amb la integració i l'acolliment d'alumnes nouvinguts dins les escoles de sa Pobla. S'exposarà, en primer lloc, l'origen i les característiques generals de la població immigrant a sa Pobla, així com la feina feta per les escoles en col·laboració amb altres institucions locals i autonòmiques per aconseguir una escolarització efectiva de l'alumne nouvingut.

En la segona part, es parlarà més concretament de les actuacions dutes a terme a l'IES sa Pobla per tal d'atendre els alumnes d'incorporació tardana. Es descriuran les necessitats primeres d'aquests alumnes, els factors que dificulten la seva integració ràpida i plena. També es comentaran els recursos de què es disposa les mesures organitzatives adoptades per atendre'ls.

Per tal de tenir una idea de la incidència de la població immigrant a sa Pobla, a continuació es presenten les xifres que consten al padró municipal:

Població total	11.476
Població immigrant	1.630
- d'origen europeu	203
- d'origen sud-americà	171
- d'origen africà	1.251
- del Marroc	1.200*

*Dels quals n'hi ha 130 en edat d'escolarització obligatòria

Com es pot observar, la comunitat marroquí té una incidència notable (10,5%) sobre el total de la població. Al llarg de l'exposició, quan es faci referència a alumnes immigrants o nouvinguts ens referirem bàsicament a alumnes marroquins.

ELS IMMIGRANTS MARROQUINS A SA POBLA

La pràctica totalitat dels pares dels alumnes marroquins responen a un mateix perfil socioeconòmic i cultural. La majoria provenen de la regió del Riff, que és una zona molt pobra constituïda per petits nuclis dispersos de població rural. Aquest fet, juntament amb la manca d'un servei de transport escolar adequat, dificulta l'accés dels nins i nines a l'escola. És per això que alguns dels alumnes que arriben a l'institut amb 12 ò 13 anys mai no han estat escolaritzats.

A més, la seva llengua materna no és l'àrab sinó el berber, de fet, un nombre elevat dels immigrants desconeixen l'àrab. Això és un indicador clar d'un nivell cultural baix i, fins i tot, d'un grau elevat d'analfabetisme. Com a conseqüència, es veuen obligats a treballar en el sector primari, concretament en l'agricultura i la construcció.

Pel que fa a la interrelació entre la gent del poble i els immigrants, aquesta és pràcticament inexistent. Actualment, ja disposen de tres comerços propis al poble on poden comprar els productes típics del seu país, des de comestibles fins a roba de vestir. També dispo-

sen d'una mesquita que, a més de servir de lloc de pregària els caps de setmana i vacances escolars, es converteix en escola corànica i permet als més petits no perdre el contacte amb la seva llengua i cultura.

L'ALUMNE IMMIGRANT I L'ESCOLA

Davant l'arribada continuada d'alumnes immigrants, totes les escoles del poble es troben amb una problemàtica comuna:

- Dificultats de comunicació a causa del desconeixement de la llengua i la cultura.
- Manca d'informació del sistema educatiu de procedència, dels expedients acadèmics dels alumnes. Quan els alumnes arriben a l'escola no se sap res respecte els anys que han estat escolaritzats o respecte els seus hàbits d'estudi.
- Manca de recursos econòmics. Alguns alumnes immigrants comencen la seva escolarització sense el material bàsic imprescindible.
- Concentració d'alumnes immigrants a determinades escoles del poble. El motiu d'aquesta concentració pot ser degut al fet que, en un moment determinat, una escola disposa de més places vacants o mes recursos per atendre la diversitat. Per altra banda, hi ha una tendència per part de la comunitat magribina a concentrar-se a les mateixes escoles.

ACTUACIONS DE LES ESCOLES

Davant una problemàtica comuna, totes les escoles del poble i els Serveis Socials de l'Ajuntament varen decidir actuar conjuntament. Gràcies a un conveni entre la Conselleria d'Educació i Cultura i l'Ajuntament de sa Pobla,

durant el curs 98-99 s'introdueix la figura del mediador cultural. També es crea una Comissió de Mediació integrada en principi per representants de la Conselleria, els directors de totes les escoles (públiques i concertades) i instituts del poble i representants de Serveis Socials.

Les funcions d'aquesta Comissió eren establir els àmbits d'intervenció del mediador cultural i detectar i donar resposta a qualsevol qüestió relacionada amb la integració dels alumnes immigrants a les escoles de sa Pobla.

LA FIGURA DEL MEDIADOR DINS L'ÀMBIT ESCOLAR

La introducció de la figura del mediador cultural dins l'àmbit escolar va suposar una passa important, tant per a les famílies com per a l'escola. El mediador esdevé un pont entre les dues cultures.

Entre les seves funcions, cal destacar:

- Apropar les famílies i el centre escolar.
- Conscienciar els pares de la necessitat d'una escolarització efectiva.
- Intervenir en cas de conflictes entre els alumnes.
- Traduir documents.
- Participar en reunions col·lectives de pares i tutors.
- Realitzar entrevistes personals amb els pares dins i fora de l'escola per tal de trac-

tar qüestions individuals relacionades amb absentisme, tramitació de beques i ajudes econòmiques, adquisició de material escolar, participació en sortides extraescolars, qüestions d'higiene, etc.

LA COMISSIÓ DE MEDIACIÓ

Possiblement, un dels aspectes més destacables respecte el funcionament de la Comissió de Mediació és el fet que, per primer cop, les distintes escoles del poble treballen conjuntament, alhora que s'aconsegueix un bon clima de treball i de relació entre centres. Més endavant, i per tal de tenir una visió més global del municipi, s'incorporen nous membres a la Comissió: l'inspector, representants dels serveis sanitaris i representants de la policia local.

També és important destacar que es va donar resposta al problema de l'acumulació d'alumnes immigrants en determinades escoles a través d'aquesta Comissió. Amb un compromís per part de tots els centres, se crea l'Oficina d'Escolarització dels Serveis Socials. Mitjançant aquesta oficina, els alumnes nous són adreçats a Inspecció. L'inspector indica el centre educatiu del poble, tant públic com concertat, on s'ha de fer efectiva la matrícula.

A partir d'aquesta Comissió sorgeixen noves subcomissions per tractar temes més particulars, com ara la que s'anomena Comissió Intercentres.

LA COMISSIÓ INTERCENTRES

La Comissió Intercentres està integrada pels directores dels centres educatius de sa Pobla i coordinada per l'inspector. Es reuneix mensualment, i a més dels temes relacionats amb la

incorporació i integració dels alumnes immigrants a les escoles, tracta altres temes d'importància dins l'àmbit escolar. D'entre les tasques dutes a terme podem destacar:

- L'elaboració d'un Pla d'Acollida general comú, amb l'objectiu de presentar el centre a les famílies.
- L'acord d'unificar la documentació necessària a l'hora de matricular els alumnes.
- La unificació del format dels documents d'ús intern: justificació de faltes d'assistència autoritzacions, de sortides extraescolars, etc.
- L'elaboració d'un protocol de recollida d'informació dels alumnes nous.

APRENDRE I CONVIURE A L'IES SA POBLA

L'IES de sa Pobla acull alumnat de Búger, Campanet i sa Pobla. En el nostre centre es poden cursar els estudis següents:

- Educació secundària obligatòria.
- Batxillerat.
- Iniciació professional.
- Cicles formatius de grau mitjà.
- Formació professional de grau superior.

Alumnat

En el curs 2001-02, la matrícula total d'alumnes és de 780, dels quals 54 són alumnes estrangers, això suposa un 6,8%. D'aquests 54 alumnes, 41 són de nacionalitat marroquina. La resta d'alumnat estranger prové d'Alemanya, Gran Bretanya, Portugal, Colòmbia, Cuba, Brasil i Senegal.

La majoria d'aquests alumnes estan matriculats en el primer cicle d'ESO, només un realitza estudis de Iniciació professional i un altre de Cicles formatius de grau mitjà. A Batxillerat no n'hi ha cap de matriculat.

Si es considera *alumnat d'incorporació tardana* tots aquells nins i nines que s'incorporen en el nostre sistema educatiu a partir dels 8 anys, que desconeixen una o les dues llengües oficials de la nostra comunitat autònoma i que també poden presentar altres tipus de compensació educativa, podem dir que en el present curs escolar s'han incorporat en el nostre centre i al llarg de tot el curs, 13 alumnes d'incorporació tardana, dels quals més de la meitat són del Marroc.

Necessitats de l'alumnat nouvingut

- Adaptació a la nova realitat. Per facilitar l'adaptació, cal que se sentin acollits.
- Aprendre la nova llengua que els permetrà vehicular els aprenentatges.
- Conèixer la cultura del país que els acull.
- L'alumnat d'incorporació tardana, sense perdre el contacte amb la resta del grup al qual estigui adscrit, ha de tenir una atenció individualitzada, més o menys intensiva, en funció de les necessitats del moment i dels progressos lingüístics.
- Cal adaptar els currículums de les diferents àrees a les seves necessitats.

Factors que dificulten la integració ràpida i plena en el centre escolar

- Haver estat poc temps escolaritzats en el seu país o no haver-hi estat mai.
- No donar la importància necessària al fet d'anar a classe.
- Incompliment de les normes de convivència, pel fet que les sancions que se'n deriven en el nostre sistema educatiu són diferents a les que estan acostumats.
- Poca participació de l'alumnat en les sortides escolars i activitats complementàries.
- Escassa participació de les famílies, sobretot de determinats col·lectius.
- Ser un grup molt nombrós d'un mateix país fa que només es relacionin entre ells.

PLA D'ACOLLIMENT LINGÜÍSTIC I CULTURAL

Les instruccions de la Direcció General de Planificació i Centres estableixen unes mesures organitzatives quant a l'organització i el funcionament dels centres docents públics d'Educació secundària, per tal de proporcionar als alumnes nouvinguts una escolarització específica d'adaptació, així com introduir-los al coneixement de la llengua pròpia de l'ensenyament fins a assolir-ne un nivell bàsic que els permeti la comunicació.

Aquestes mesures organitzatives s'inclouran en el Pla d'Acolliment Lingüístic i Cultural que faci atenció a la diversitat lingüística i cultural.

L'esquema següent reflecteix com estan organitzades les mesures per atendre l'alumnat d'incorporació tardana:

Pla d'acolliment lingüístic i cultural

ELS TALLERS DE LLENGUA I CULTURA	AULA D'ACOLLIMENT	SUPORT LINGÜÍSTIC
Alumnat procedent de països de llengües no romàniques sense competència lingüística en cap de les llengües oficials de la nostra comunitat autònoma i de països culturalment allunyats del nostre	Alumnat procedent de països de llengües romàniques i no romàniques sense competència lingüística en cap de les llengües oficials de la nostra comunitat autònoma	Alumnat amb mancances greus lingüístiques i comunicatives en llengua catalana
Poden presentar altres tipus de compensació no lingüística. Hores de suport: màxim: 16 h	Hores de suport: mínim: 6 h; màxim: 10 h	Hores de suport: segons les necessitats detectades per l'equip docent
Responsable: professorat de compensació educativa	Responsable: professorat de diferents departaments	Responsable: professorat de diferents departaments

EL TALLER DE LLENGUA I CULTURA

Objectius

- Conèixer les característiques culturals, lingüístiques i històriques de la nostra Comunitat Autònoma.
- Proporcionar la competència lingüística corresponent al nivell llindar de la llengua catalana.

Alumnat

Actualment el taller acull 9 alumnes (7 de marroquins i 2 de senegalesos). Tot alumne del taller pertany a un grup de referència que li correspon segons l'edat cronològica.

Organització del taller

Hores de suport en el taller:

- 9 h de Llengua catalana.
- 4 h de Coneixement del medi natural i social.
- 2 h de Matemàtiques.
- 1 h de tutoria.

Amb el grup de referència:

- Educació física.
- Educació visual i plàstica.
- Tecnologia.
- Activitats alternatives a la religió.
- Optativa

Metodologia

La metodologia intentarà ser integradora, individualitzada i globalitzada, i hi tindrà un paper molt important i destacat l'expressió oral.

Les eines més emprades són els suports informàtics i visuals.

Recursos

Els materials utilitzats es poden classificar en:

- Material imprès (llibres de text, quaderns de treball, etc.).
- Material elaborat pel professorat.
- Material proporcionat per la Conselleria d'Educació i Cultura.

CP Pintor Joan Miró Joan Rado

CONTEXT

El CP Joan Miró està situat al Polígon de Llevant de Palma. Acull una població heterogènia, amb aspectes i interessos diversos com són:

- Nivell socioeconòmic baix o molt baix.
- Estructures familiars molt febles on el rol matern i sobretot patern han perdut part de la seva funció socialitzadora, educadora i transmissora de valors (famílies monoparentals).
- Valoració de l'esforç personal i esperit de lluita per a la superació de situacions de dificultat econòmica.
- Manca de coneixença o d'identificació amb els trets definidors de la nostra comunitat autònoma.
- Col·lectius amb una actitud positiva vers la nostra llengua i cultura, o bé altres col·lectius amb una estructura social i cultural molt cohesionada.
- Interès i voluntat de participació amb l'escola però poca disponibilitat per dur-la a terme.

Podem concretar aquesta població en un primer col·lectiu format per famílies de pares que són fills d'immigrants (un o els dos membres) amb vincles amb el seu lloc d'origen; un segon col·lectiu format per una població molt nombrosa d'ètnia gitana i, finalment, cal esmentar un nou col·lectiu format per immigració recent, sobretot, de la Península i d'Amèrica del Sud amb recursos escassos o nuls, que arriben a casa nostra amb la voluntat de trobar-hi possibilitats de millora.

Aquesta heterogeneïtat aporta una gran riquesa d'experiències culturals i personals a les nostres aules i mostra, de manera molt aproximada, part de la complexitat actual de la realitat illenca. Així, doncs, seria un greu error obviar aquesta realitat diversa on la mobilitat de la població i, en conseqüència, la migració de llengües, cultures i maneres diferents d'entendre el món s'han anat fent cada vegada més constants.

Quan s'analitza aquest fet, es fa evident la necessitat de preveure una adaptació del sistema d'ensenyament on l'educació ha de ser l'eina mitjançant la qual, per una part, poder lluitar contra les bosses d'exclusió –ja siguin en funció de la situació econòmica o de la pertinença a una raça, una ètnia, un gènere o a una religió– i, per l'altra, donar cohesió a la diversitat des de la pròpia diversitat.

Si se segueixen aquestes premisses, el model d'escola passa per donar respostes individuals des d'un projecte comú i compartit, i s'evita alhora afavorir la creació de col·lectius diferenciats amb programes i dotacions específiques (Programa de compensatòria –amb les seves variants– i Programa d'integració). S'ha de cercar la resposta dins d'un model d'escola que superi aquests conceptes disgregadors i

segregadors del grup-aula o de tot el col·lectiu escolar per trobar la fórmula comuna d'atenció a tots els alumnes.

Per tant, la nostra opinió és que el *model d'escola inclusiva* és l'única que actualment pot donar resposta a la nostra realitat escolar. Partim del reconeixement dels factors de diversitat del nostre alumnat, no amb l'objectiu de fer grups per similituds negatives, com sovint es fa, sinó per saber les necessitats que l'alumne té per a la seva maduració personal i intel·lectual i, alhora, els aspectes o competències que el mateix alumne posseeix i que facilitarà la nostra tasca.

S'arriba així a l'objectiu prioritari: elaborar un *currículum comú diversificat*, i amb la possibilitat de fer rectificacions al llarg del curs escolar. Es tracta de partir de les competències de l'alumne, identificar-ne les necessitats i donar-hi resposta des d'un currículum comú i obert que renegui d'identificar l'alumne pejorativament (dèficit, retard, incompetència), fet que n'agreuja l'autoimatge i que afavoreix l'assenyalament negatiu dins del grup.

Pel que fa al grup, es tracta de fer evident la diversitat, donar-la a conèixer i treballar-la com un fet positiu i enriquidor. Però també, conèixer, valorar i posar en primer terme tot el que ens és comú i ens agermana.

Arribat aquest punt, i amb l'intent de fer una passa més per concretar la nostra proposta educativa, s'ha de constatar que el principi rector de l'activitat docent és creure que per damunt dels diferents col·lectius o grups socials hi ha la singularitat de cada persona, de cada alumne amb unes característiques determinades, amb unes necessitats a les quals hem de saber donar resposta i amb unes apor-

tacions a fer al grup: persones en singular.

Amb aquesta creença, el *model d'escola* s'ha de fonamentar en tres aspectes claus:

- El grup com un tot indivisible on cal potenciar lligams d'afecte i col·laboració, però sempre, amb un bon nivell d'escolta i de resposta individual.
- Un currículum comú per a tots, però suficientment obert i flexible com per donar resposta a les necessitats d'aprenentatge dels diferents alumnes del grup.
- Un aprofitament equitatiu per part de tots els alumnes, sense exclusions ni exclusivitats, dels recursos materials i humans (mestres de suport).

En aquest moment i partint de l'ideari anterior, es proposa una acció educativa on els recursos humans (mestres de suports) de què es disposen no estiguin centrats sols amb els alumnes amb dèficits diagnosticats, com es fa en el model selectiu, sinó que ens ajudin a donar aquesta resposta diferenciada i a afavorir aquestes interrelacions en el grup. Ells són l'eina necessària per aconseguir una escola on l'acció educativa vagi dirigida a tots els alumnes, inclosos els que presenten necessitats educatives especials.

La necessitat d'individualitzar l'aprenentatge no és incompatible amb obrir, per una part, un ventall riquíssim de connexions entre cada un dels membres de l'aula i que fan referència a continguts i a metodologia (aspectes que poden compartir entre si). Per l'altra, la de possibilitar a cada membre del grup, juntament amb els professors, ser vehicle d'aprenentatge per als seus companys. S'ha

de prioritzar, en definitiva, a més de l'adquisició de continguts, l'aprenentatge de pautes de relació i cooperació imprescindibles a la vida adulta que seran eines per prevenir i lluitar contra les situacions de racisme, masclisme i la xenofòbia que pateix la societat actual.

L'ensenyament ha de ser per sobre de tot un compromís ètic per a la millora de la societat futura.

ESTRUCTURA ORGANITZATIVA DEL CENTRE

L'equip directiu del centre ha de tenir el compromís i el deure de, a més d'organitzar i gestionar correctament la dotació de què disposa l'escola, treballar per a la coherència i el progrés del discurs pedagògic, de la pràctica educativa del claustre de professors i de tota la comunitat educativa amb els seus diversos nivells d'impliació.

Aquest fet es concreta, fonamentalment, amb una bona organització dels recursos (personals i materials), amb una bona planificació del temps i de l'espai i amb la recerca de la dotació necessària per dur endavant els diversos plans d'actuació.

Cal trobar, doncs, espais de trobada dels diferents professionals de l'educació amb la finalitat d'aconseguir la formació i les estratègies metodològiques adients a la nostra realitat escolar. Aquesta realitat ha de ser entesa, per l'ampli grup de professionals que treballa a l'escola, com un fet canviant que exigeix un procés de mutació continuat. Igualment s'entén que aquesta formació ha de sorgir, fonamentalment, de l'anàlisi i reflexió de la nostra pràctica d'educadors i docents al centre escolar, sense menysprear l'aportació d'altres persones o col·lectius.

Aquests espais de trobada poden ser:

- La convocatòria periòdica de claustres pedagògics permet l'estudi de temes i/o situacions, i amb les aportacions i el consens de tot el professorat s'assoleixen línies coherents d'actuació.
- La realització de seminaris al centre també possibiliten una plataforma d'anàlisi i de propostes sòlides per incorporar, a nivell general, nous objectius i maneres de treballar.
- El Departament de suport, des d'una òptica diferenciada, és un espai d'anàlisi i de trobada de propostes sorgides d'un col·lectiu especialitzat que, després, per mitjà de l'Equip directiu, la Comissió pedagògica o les reunions de cicle/intercicle seran incorporades a la pràctica educativa del centre.

Pel que fa al personal de suport, necessari per a la individualització de la tasca educativa, es distribueix a cada cicle, independentment de la seva adscripció a programes, per tal d'ajudar, tant als professors en la seva tasca docent com a tots els alumnes de l'aula en el seu procés d'aprenentatge. La "mestra més u" d'infantil també assumeix aquesta funció de suport a tot l'alumnat d'aquesta etapa. Igualment, cada setmana es reuneix l'equip del centre amb l'Equip d'orientació educativa i psicològica (EOEP) de la Conselleria d'Educació i Cultura. Cada un dels mestres de suport disposa d'una hora setmanal per a coordinació i programació amb els respectius tutors del seu cicle, dins l'horari lectiu.

ESTRATÈGIES EDUCATIVES

Programa d'immersió

És un intent d'afavorir el coneixement de la nostra llengua, però sobretot, vol ser un nexa d'unió entre tota la comunitat escolar i entre aquesta i la comunitat illenca. És part d'un projecte compartit amb altres centres escolars per tal d'aconseguir, des del respecte i les aportacions dels nous nens, el nivell de cohesió necessari per a l'existència futura d'una comunitat plural amb uns senyals d'identitat propis.

Programa d'higiene i salut

Es treballa per a la conscienciació i la creació d'hàbits d'higiene i la bona alimentació. El programa va dirigit en primer lloc a la família i després a l'infant. A més dels tutors i equips de suport, hi estan implicats l'Auxiliar tècnic educatiu (ATE) i la professora d'educació física del centre.

Programa de prevenció de l'absentisme escolar

Se segueix el protocol signat per la Conselleria d'Educació i Cultura i l'Ajuntament de Palma. Els trets més significatius del seu desenvolupament a la nostra escola són: la rellevància de la figura del tutor; el seguiment dels casos, que fan, conjuntament, la cap d'estudis i la professora coordinadora del Programa i en els quals s'intenta, a més de seguir el que està estipulat al document, crear lligams d'afecte i confiança amb les famílies; i finalment l'acolliment, tant acadèmic com afectiu, del nen o nina el dia que assisteix a classe.

A més d'aquests programes, en el centre es

duen a terme diverses metodologies innovadores per a una millor atenció a la diversitat de l'alumnat:

- Pràctica psicomotriu (educació infantil).
- Lectoescriptura segons Teberosky (educació infantil).
- Programa d'anglès (primer cicle de primària).
- Filosofia 3-18 (educació infantil i primer cicle de primària).
- Diversificació curricular i adaptació de llibres (educació primària).
- Tallers de plàstica (educació primària).

RELACIÓ AMB ALTRES INSTITUCIONS I SERVEIS EXTERNS

El Centre és d'atenció preferent i per això compta amb l'assistència i suport setmanal de l'EOEP de zona. Aquesta circumstància s'intenta aprofitar al màxim i, al marge d'altres actuacions pròpies dels equips, es té establerta una sessió setmanal de reunió en horari lectiu amb els equips de suport, per a l'estudi de casos particulars i dinàmiques d'aula.

També hi ha establertes reunions quinzenals amb els Serveis Socials de la zona, l'EOEP, la cap d'estudis i la mestre coordinadora del Programa d'absentisme per fer el seguiment i planificar les actuacions per a la consecució d'una bona escolaritat de tot l'alumnat.

En els casos de nens de protecció o considerats d'alt risc es mantenen reunions puntuals, amb certa freqüència, amb el Servei de Menors del Consell de Mallorca, per tal de fer-ne el seguiment escolar i personal i el de les seves famílies, així com establir correccions i pautes d'actuació des d'una perspectiva àmplia i d'im-

plicació de diverses institucions.

La barriada compta amb una associació cultural i esportiva molt activa: Sant Joan d'Àvila. Assabentats de les grans possibilitats formatives que poden oferir a l'alumnat, s'ha encetat un camí de col·laboració mútua (utilització de les instal·lacions del centre per part de l'associació i participació preferent de l'alumnat a les seves activitats). D'aquesta manera, durant el curs, l'alumnat ha pogut participar, en condicions econòmiques òptimes, en les següents activitats d'horabaixa: futbet, jocs de taula, guitarra, suport escolar, gimnàstica rítmica, voleibol i sevillanes.

Igualment, s'ha treballat conjuntament amb la policia local del barri, en la detecció de casos de nins absentistes o que presenten diverses problemàtiques alhora que s'ha facilitat la intervenció en les seves famílies per part del centre escolar.

CEIP Jafudà Cresques **Aina Picó**

El CEIP Jafudà Cresques està situat al centre de Palma, just enfront de la coneguda plaça de Pere Garau. En l'actualitat hi ha 428 alumnes i 30 professors/es. Al centre es conviu amb cultures d'arreu del món: gitana, àrab, xinesa, de set països llatinoamericans, de països africans i de diferents països europeus. Aquestes cultures representen el 31% del total. La resta pertany a l'alumnat amb cultura pròpia de les Illes Balears o de diversos indrets de la península.

Quant a la situació lingüística, el castellà és la primera llengua del 80% dels alumnes, en segon lloc es troba la llengua catalana amb un

8%, la llengua àrab amb un 6%, la llengua xinesa amb un 4% i altres llengües amb un 2%. El curs 2001/2002 el centre finalitza l'aplicació del Pla d'actuació lingüístic amb el qual s'aconseguirà l'ensenyament en català a totes les etapes i nivells. La llengua castellana i llengua anglesa s'introdueixen a primer cicle.

L'atenció a l'alumnat immigrant, igual que l'atenció a la resta d'alumnes de tot el centre es fa dins el context del Pla d'atenció a la diversitat. Aquest pla pretén avançar cap a un model d'escola comprensiva i integradora que parteix de les necessitats educatives dels alumnes i de la diversificació i flexibilització del currículum comú, per tal de possibilitar un aprenentatge normalitzat i d'oferir opcions plurals per a tots els alumnes.

Avançar cap a estratègies organitzatives i metodològiques al centre i a l'aula, per tal de donar una millor atenció a la diversitat dels alumnes, és una de les nostres fites. L'organització duta a terme parteix de les necessitats plantejades i de les reflexions realitzades per part dels equips educatius, així com del plantejament pedagògic fonamental d'adaptació a les necessitats educatives dels alumnes.

En línies generals, i englobades dins del Pla d'atenció a la diversitat, durant aquest curs escolar s'han dut a terme les següents estratègies i actuacions:

- Implicació de tot el professorat del centre.
- Implantació dels equips docents en la gestió curricular i seguiment dels alumnes (equip de convivència, Departament d'atenció a la diversitat...).
- Agrupament de dos professors/es

(tutor/a-professor/a suport) per aula, sobretot en les hores de llengua catalana, matemàtiques i medi. Així, durant aquestes matèries, a tota la primària hi resten dos professors/es per aula.

- Accions tutorialis compartides.
- Agrupaments flexibles de llengua catalana a primer cicle.
- Suport lingüístic per als alumnes immigrants d'incorporació tardana per tal d'accelerar l'aprenentatge del català.
- Implicació del departament d'atenció a la diversitat (EOEP i equip de suport).
- Suport específic per alumnes amb necessitats educatives especials, segons les necessitats establertes.
- Intensificació de la coordinació docent: acció tutorial, curricular i organitzativa.
- Contacte directe i col·laboració estreta amb la família.
- Facilitar a les famílies l'accés als recursos del sector i de la ciutat.
- Treball amb xarxa. Intervenció educativa multidisciplinària: prevenció i reducció de l'absentisme, actuacions davant necessitats sociofamiliars, econòmiques, de salut, de temps lliure... són tasques que s'ubiquen dins del quefer diari, sempre des d'un treball professional plural.

Des del centre s'impulsa el treball amb xarxa, la coresponsabilització i la intervenció educativa multidisciplinària. S'entén que les intervencions educatives des d'un treball professional plural constitueixen un camí de progrés.

Aquestes estratègies organitzatives han permès donar una millor atenció i resposta educativa a tot l'alumnat del centre, així com a l'alumnat immigrant.

PLA D'ACOLLIMENT LINGÜÍSTIC I CULTURAL

Davant l'entrada progressiva d'alumnes provinents de diferents països i cultures calia establir un Pla d'acollida per tal de donar una millor resposta a les necessitats de tota la comunitat educativa. Així, el curs 2000/2001 s'inicià l'experimentació del Pla d'acolliment lingüístic i cultural, a través del qual es reflecteix l'organització dels recursos humans i materials per atendre als alumnes nous, es dissenyen estratègies de comunicació amb l'alumne i la família i es determinen les actuacions curriculars necessàries per la seva atenció.

Les intervencions necessàries per dur a terme l'acollida familiar i de l'alumne es programen dins el Pla d'acollida. Després de quasi dos cursos d'aplicació, la valoració extreta és del tot positiva.

Acollida familiar

Les accions que es duen a terme són les següents:

- Recollida d'informació.
- Informar de la línia pedagògica del centre, llengua d'aprenentatge, funcionament general del centre, assistència, informacions generals...
- Informar del suport lingüístic que s'ofereix als alumnes d'incorporació tardana.
- Orientacions diverses, informació de programes i serveis educatius, coneixement dels espais escolars, etc.

Acollida de l'alumne

Les accions que es duen a terme són:

- Preparació del professorat.
- Preparació del grup d'acollida: es programen activitats per garantir un bon acolliment.
- L'entrada a l'aula: es duen a terme activitats d'acollida partint de l'etapa evolutiva del curs.
- L'avaluació inicial: què, qui, quan... es realitza de forma sistemàtica durant les primeres setmanes i ens serveix per avaluar les habilitats de l'alumne i per planificar els seus aprenentatges.
- S'organitzen estratègies que afavoreixen el procés de socialització: hàbits d'ordre i normes, hàbits de convivència i relació, hàbits de treball a l'aula.
- S'organitzen estratègies metodològiques d'aula que afavoreixen l'adaptació i la integració dels alumnes dins la dinàmica de la classe.
- Planificació del suport d'acollida.
- Planificació d'aprenentatges: de les distintes àrees; de les adaptacions curriculars individuals (ACI); i de l'àrea de llengua, que parteix de l'aprenentatge comunicatiu i té per marc referencial el nivell llingüístic per a escolars. Es fa reforç a través de suports orals i visuals i es planifiquen estratègies lingüístiques que afavoreixen l'aprenentatge de la llengua.
- Planificació del material necessari: l'a-

alumne utilitza el mateix material i llibres de text que la resta dels alumnes, per tal de poder realitzar les adaptacions necessàries i afavorir els aprenentatges des d'un caire normalitzador. També es planifica el material necessari i complementari de llengua.

- Elaboració de les adaptacions curriculars individuals: es determinen les matèries que necessiten d'una adaptació; l'equip docent implicat en l'elaboració, seguiment i avaluació; les estratègies de coordinació necessàries, etc.
- Planificació del suport lingüístic per als alumnes d'incorporació tardana: programació, modalitat, horari, agrupament, durada, ubicació...
- Planificació de les reunions de coordinació dels equips docents per tal de fer-ne el seguiment de tot el procés d'acollida.
- Avaluació de l'adaptació, de l'adquisició d'hàbits escolars, del desenvolupament de l'aprenentatge, de les adaptacions curriculars individuals, etc.

PROGRAMA D'IMMERSIÓ LINGÜÍSTICA

Fa vuit cursos que el centre participa en el Programa d'immersió lingüística de la Conselleria d'Educació i Cultura. L'aplicació d'aquest programa es feia del tot necessari si tenim en compte el gran nombre d'alumnes immigrants i que més del 80% dels alumnes del centre tenen el castellà com a primera llengua. Ha facilitat l'avenç cap a la normalització lingüística i l'assoliment dels objectius programats en el Projecte lingüístic de centre. També ha influït en la tasca de conscienciació de tota

la comunitat educativa, així com en la formació del professorat.

PROGRAMA VIVIM PLEGATS

El curs 2000/2001 el centre també va iniciar una experiència educativa molt enriquidora per a tota la comunitat educativa: el programa Vivim Plegats d'educació en valors, per a la pau i la cooperació, que s'impulsa des de la Conselleria d'Educació i Cultura. A través d'aquest programa es va aprofundir en la realitat intercultural del centre, els alumnes es varen apropar a altres cultures i formes de vida del món, es va aprofundir en l'educació en valors, l'educació per a la pau i la cooperació, així com en els drets dels infants. El curs escolar 2001/2002 s'ha enfocat sobretot a partir de la Carta de la Terra, i s'ha donat prioritat a l'educació ambiental. El programa ens ha apropat en la tasca d'educar en la diversitat i ha contribuït en el progrés de la convivència de tota la comunitat educativa.

VALORACIÓ I PROPOSTES

Per donar una resposta a les necessitats educatives dels alumnes és necessari adoptar i aplicar contínuament noves estratègies educatives en tots els àmbits.

La diversitat cultural del centre suposa, al llarg de totes les experiències educatives i del pas de més de 10 anys, una enorme font de riquesa per a una educació intercultural. Facilita una tasca educativa encaminada a afavorir el desenvolupament de valors, actituds, sentiments i comportaments de rebuig davant qualsevol tipus d'exclusió social. A més, facilita una educació que afavoreix la convivència,

que fomenta la sensibilitat intercultural i el respecte cap als drets de les minories. En definitiva, una educació per a la pau i la solidaritat, vers la consolidació d'hàbits democràtics.

Aquesta nova realitat cultural i social, també exigeix un canvi en les estratègies organitzatives i metodològiques, per tal de fer front i donar una resposta a les necessitats educatives dels alumnes. La implicació del professorat a partir de la constitució de diferents equips educatius, l'aprofitament dels recursos humans, la flexibilització curricular i el treball consensuat de tota la comunitat educativa, sembla la millor via per aconseguir l'èxit educatiu. Per això, l'elaboració de projectes educatius com el Pla d'atenció a la diversitat i el Pla d'acolliment lingüístic i cultural són del tot necessaris.

L'aprofitament i participació en programes educatius, la formació del professorat, la col·laboració amb la família, la cooperació entre el centre i l'entorn, la intervenció educativa multidisciplinària... també constitueixen actuacions imprescindibles per garantir una millor qualitat educativa.

CP Felip Bauçà Elies Allés

HISTÒRIA I ANTECEDENTS

El CP Felip Bauçà es troba a la zona des Camp Rodó de Palma. El col·legi ha passat per diferents etapes que han conduït a la situació actual, caracteritzada sobretot per comptar dins el seu alumnat amb un gran nombre d'immigrants, que precisen d'una atenció especia-

litzada i concreta per tal de facilitar-ne la integració i inserció dins la societat que els acull actualment.

Cal remuntar-nos a finals dels anys 80 i principis dels 90 per trobar algunes de les causes que han provocat que al centre, a més de ser receptor d'aquest elevat nombre de població immigrant, hi hagi una gran mobilitat d'alumnat. S'han de remarcar els següents factors:

- L'escolarització de l'alumnat que provenia de l'antiga Llar de la Infància.

- La zonificació escolar existent en aquell temps que assignava la zona coneguda com "Corea" al nostre centre.

Aquests dos factors, malgrat poden resultar anecdòtics, han resultat a la llarga decisius cara a l'esdevenir del col·legi. Per una part, molt de l'alumnat que provenia de la Llar de la Infància era problemàtic quant a la seva integració, la seva situació familiar i social; i per l'altra, la població escolar de la zona de "Corea" era, en gran part, d'ètnia gitana (amb mancances d'escolarització greu en molts casos) o bé pertanyia a capes socials bastant desfavorides (estudis de la zona indicaven una gran taxa d'atur, problemes de drogues i d'inserció...). L'augment d'aquest tipus d'alumnat va convertir el centre en l'"escola dels gitans", en el centre problemàtic per excel·lència de la zona i del qual la gent "normal" (amb un estatus social mitjà) n'havia de fugir (era preferible matricular els fills i filles en un centre concertat si no podien entrar en un dels altres centres públics de la zona).

La situació creada va generar que el centre començàs a comptar amb professorat de compensatòria per tal de donar resposta a les necessitats i mancances d'una gran part de l'a-

lumnat, i així es començaren a formar petits grups flexibles que rebien suport concret del professor/a de compensatòria, per tal de minvar les mancances d'escolarització, de motivació, etc. Així mateix, i amb la col·laboració dels Serveis Socials de la zona, l'Associació Balear Gitana, els equips d'orientació educativa i psicològica de la Conselleria d'Educació i Cultura i l'Associació de pares i mares del centre, es va començar a treballar en un programa per prevenir la inadaptació d'aquest alumnat.

Així, doncs, el centre rebia una població que presentava unes característiques comunes: inestabilitat familiar, social, laboral i econòmica, la qual cosa afavoria la seva mobilitat (canvis domiciliaris en no poder fer front a despeses, recerca de feina a altres llocs...). Aquesta mobilitat ha continuat fins l'actualitat i ha conduït el centre a ser pràcticament l'únic de la zona en disposició d'acollir alumnat d'incorporació tardana, ja que generalment compta amb places sense cobrir.

A tall d'exemple podríem remarcar el fet que, de 51 alumnes que acabaren els seus estudis en el centre i passaren a l'institut fa tres anys, només 10-11 havien començat la seva escolaritat amb nosaltres.

SITUACIÓ ACTUAL

La tipologia de l'alumnat ha canviat en alguns aspectes i en altres es manté. L'alumnat d'ètnia gitana ha disminuït en nombre i, a més, la seva integració en el centre no resulta gaire problemàtica, perquè la majoria ja han tingut germans, cosins... que hi han assistit, i la seva escolarització comença amb normalitat a educació infantil.

Es manté la tipologia de l'alumnat, ja que la majoria procedeix d'ambients desfavorits i de situacions familiars sovint problemàtiques. El canvi l'ha causat l'arribada d'immigrants, que han ocupat bona part de les places lliures del centre.

L'abril de 2002 el centre compta amb més d'un 28% d'alumnat estranger distribuït en 18 nacionalitats, tal com es representa en els quadres següents:

Curs	Alumnat total matriculat	Alumnat estranger	% alumnat estranger
3 anys	44	17	38'63
4 anys	46	6	13'04
5 anys	45	17	37'77
Primer	41	16	39'02
Segon	47	11	23'40
Tercer	45	16	35'55
Quart	49	8	16'32
Cinquè	51	11	21'56
Sisè	53	16	30'18
Total	421	118	28'02

Nacionalitat	Nombre d'alumnes
Alemanya	1
Argentina	34
Bolívia	5
Bulgària	4
Colòmbia	20
Cuba	2
Equador	16
Guinea	2
I.T. Espanyola	11
Itàlia	1
Marroc	8
Noruega	1
Polònia	2
Rússia	1
Santo Domingo	3
Ucraïna	1
EUA	1
Xile	2
Xina	3

Alumnat estranger per nacionalitats

Així i tot, la inestabilitat i la mobilitat de matrícula continua i, per tant, moltes de les mesures que es prenen es veuen afectades per aquest moviment continu d'alumnat. Amb el curs escolar ja començat, s'ha donat d'alta 56 nous alumnes i s'ha donat de baixa per trasllat a 36 alumnes. Això fa una mitjana per mes de 8 alumnes nous i de 5 alumnes de baixa.

Respostes del centre a aquesta situació

El col·legi compta amb un Projecte lingüístic que aposta per la immersió com a mètode per aconseguir els objectius fixats per llei quant al coneixement de la llengua catalana i així facilitar la integració de tot l'alumnat en la nostra societat, a través d'un dels seus elements cohesionadors més importants. L'èxit d'aquesta proposta seria més fàcil si l'alumnat pogués començar i acabar la seva escolaritat al centre, però com que això no passa, s'han de cercar fórmules organitzatives que permetin donar resposta a les mancances, bàsicament lingüístiques, dels alumnes d'incorporació tardana (molts d'ells s'incorporen amb el curs començat) i a cursos alts de primària. S'ha d'afegir, també, que els alumnes immigrants provenen d'un sistema educatiu diferent, en el qual algunes de les exigències curriculars que tenim aquí no es contemplen en els seus països d'origen (és significatiu el desfasament quant a la introducció de la llengua estrangera o els coneixements en música).

Aquesta nova situació, quant a les mancances a cobrir, ha obligat a reorganitzar els recursos destinats al programa de compensatòria (atenció a la diversitat) i dotar-los d'una altra funcionalitat. Si en el seu moment es va organitzar un grup flexible de reforç per a l'a-

lumnat, bàsicament d'ètnia gitana, que inclouïa treball en taller, programa de dutxes, etc., més endavant es varen organitzar nombrosos grups petits d'alumnes per tal de compensar les seves mancances. Així, des de fa dos anys, el centre compta amb dues places de professors/es d'atenció a la diversitat que intenten donar resposta als dos col·lectius que presenten dèficits o problemes d'integració: un d'ells es centra en l'alumnat d'ètnia gitana (suport de tipus escolar i tutorial en petits grups per tal d'afavorir l'intercanvi comunicatiu), i l'altre se centra, tant en l'alumnat estranger d'incorporació tardana, com en el que prové de la Península i que presenta mancances de tipus lingüístic (no coneixien el català) i no els permet seguir l'escolaritat amb normalitat (totes les classes s'imparteixen en català).

Aquest curs, però, i a causa del gran nombre d'alumnat estranger i, per tant, desconegedor de la nostra llengua s'han hagut de destinar ambdós professors/es a l'atenció lingüística d'aquest grup. Aquesta mesura no ha fet oblidar el col·lectiu gitano (a hores d'ara ha disminuït en nombre, des de la redistribució de les zones escolars a Palma) que rep unes hores de reforç dins la mateixa aula per part d'un/a dels professors/es; tot i que, com ja s'ha indicat anteriorment, els greus problemes d'escolarització i absentisme d'aquest col·lectiu han minvat molt en els darrers anys, i ja no precisen tant de l'ajuda supletòria del professor/a de compensatòria per a la seva integració i seguiment normalitzat de l'escolarització, al menys en els nivells d'infantil i primària.

El procés que se segueix per donar atenció a l'alumnat estranger es el següent:

- A principi de curs els/les professors/es d'atenció a la diversitat recullen la

informació sobre el nombre d'alumnes susceptibles, en principi, de ser atesos a causa de la seva procedència.

- A través d'unes petites avaluacions inicials es determina la necessitat o no de ser inclosos en algun dels grups que rebran suport de tipus lingüístic.

- Al llarg del curs, qualsevol alumne/a que s'incorpora al centre és derivat al Programa d'atenció a la diversitat a fi de ser avaluada i diagnosticada la seva necessitat o no de rebre suport.

- Trimestralment, els alumnes són avaluats en la seva competència lingüística per tal de determinar si han de seguir rebent suport o s'han d'incorporar a temps complet en el seu grup de classe.

- Altres mancances de tipus curricular que puguin aparèixer són ateses per professors dins del programa de reforç que es du a terme.

Les classes de suport lingüístic es duen a terme en petits grups (de 3 a 5 alumnes), on es creen situacions de comunicació que facilitin la seva comprensió i motivin l'expressió oral. Per això, se segueixen els esquemes de la immersió lingüística, com a procés, per aconseguir una anivellació en la competència comunicativa en la nostra llengua.

El problema, a hores d'ara, rau en poder atendre en diferents moments del curs a tot l'alumnat que es va incorporant al centre i en la constitució dels diferents grups que esdevenen descompensats quant al nivell assolit així com poder oferir un nombre determinat de sessions a cada un d'ells.

Per altra banda, a causa del desbordament que suposà el curs 2000-01 la incorporació d'alumnat i, a més, de les mesures preses des del centre i ateses pel propi professorat, es presentà un pla a la Conselleria d'Educació i Cultura per donar resposta a les necessitats d'integració d'aquests alumnes. El pla s'ha fet palès en el projecte Conèixer, que persegueix una major integració de l'alumnat i dels seus pares, a través d'una sèrie d'activitats extraescolars encaminades a donar a conèixer costums i tradicions de la nostra societat, mitjançant activitats de caire lúdic i en les quals la llengua vehicular és el català.

PROJECTE CONÈIXER

El projecte es va posar en marxa el desembre del curs escolar 2001/2002, una vegada resolts els tràmits administratius i burocràtics pel que fa a la contractació de personal qualificat.

Les activitats es duen a terme en horari extraescolar, de dilluns a dijous i de 16'00 a 18'00 hores. Se'n fan càrrec dues monitores que estan formades en l'àmbit de la pedagogia i l'animació sociocultural.

El centre es responsabilitza de les instal·lacions i del material necessari. A través d'una professora de compensatòria, coordina amb les monitores les activitats que s'han d'anar fent i, a més, fa el seguiment i la valoració del programa tenint en compte diversos aspectes:

- Assistència de l'alumnat.
- Participació i actitud de l'alumnat davant les activitats.
- Assoliment dels objectius, bàsicament a nivell de comprensió i expressió oral.

- Dinamització del programa.

De moment, s'han organitzat dos grups d'uns quinze alumnes que assisteixen a aquestes activitats en dos torns (un grup els dilluns i dimecres i l'altre els dimarts i dijous). Els grups s'han constituït per edats, per tal de facilitar la realització d'activitats d'acord amb el grau maduratiu dels nins/es. Així, un grup està format per nins/es de 5 anys, primer i segon de primària; i l'altre per alumnes de 3r a 6è de primària.

En aquests moments, i quan ja es porten un parell de mesos de feina amb els nins i les nines, es treballa per aconseguir una participació més directa dels pares i mares en les activitats que es desenvolupen, amb la finalitat de facilitar també la seva integració en la nostra societat i poder intercanviar tots experiències que ens poden enriquir.

PROBLEMES FUTURS

La situació inestable del col·lectiu d'immigrants fa que la seva continuïtat en el centre no estigui assegurada. Molts d'ells, quan aconseguen establir-se laboralment i econòmicament canvien de domicili (perquè en un principi, ocupen habitatges compartits i així no els suposa una càrrega econòmica important, per falta d'adaptació, etc.), fent que la situació d'inestabilitat de l'alumnat es mantingui. Davant d'aquest fet només ens queda seguir fent feina per facilitar la integració d'aquestes persones en el nostre entorn.

CP Puig de sa Morisca

Immaculada Bueno i Pilar Viète

L'escola es va posar en funcionament el curs 1998-1999. L'alumnat que l'integrà en un principi varen ser nins i nines que ja estaven escolaritzats en altres centres i que, bé per decisió familiar, bé perquè els corresponia per zona, hi varen ser matriculats.

Es va fer un estudi de la població i amb els resultats obtinguts –el 24% eren estrangers procedents de la Unió Europea, anglesos i alemanys, majoritàriament–, es va acordar que el Projecte educatiu de centre (PEC) que s'havia d'elaborar, havia de tenir en compte la diversitat cultural i lingüística de la població i que la línia pedagògica del centre havia de donar resposta a les seves necessitats, entre les quals hi havia la integració.

ACTUACIONS A NIVELL DE CENTRE

S'elaborà el Projecte educatiu de centre, del qual cal destacar els següents aspectes:

- El compromís amb la idea d'una Europa unida i respectuosa amb la diversitat cultural i lingüística.
- La potenciació de les llengües i dels llenguatges (Matemàtic, TIC, Plàstica, Música...).
- Un tractament de llengües adaptat a la nostra població.

Amb aquest punt de partida i per donar resposta a les necessitats de la població que hi havia a l'escola, es plantejà l'elaboració de

documents que concretassin les línies directrius del PEC. Prioritzàrem l'elaboració del Projecte lingüístic de centre (PLC), el Pla d'acció tutorial (PAT) i el Pla d'acollida (PA).

Així, s'aprovà el Projecte lingüístic de centre, que s'ha convertit en un instrument integrador del alumnes en el centre. De les seves directrius cal destacar:

- Des de l'inici de l'escolarització, els infants reben l'ensenyament en tres llengües: català, castellà i anglès.
- Aprofitament del recurs lingüístic que suposa el mateix alumnat, això fa que els nins i nines es sentin protagonistes en una determinada llengua. (La majoria de l'alumnat estranger és anglès, i els alemanys tenen un bon nivell d'aquesta llengua). Nosaltres aprenem de la seva llengua i cultura.
- Creació de la figura "professor/a referent lingüístic".
- La metodologia del tractament de llengües té en compte que la llengua és una eina de comunicació i que l'hem d'utilitzar per comunicar-nos, per tant ha de ser prioritària la comprensió i expressió oral.

El curs 2001/2002, s'ha aprovat el Pla d'acció tutorial, que tracta d'aconseguir el coneixement individual i l'acollida dels infants nouvinguts, així com la seva integració en el grup.

Pel que fa al Pla d'acollida, que està en procés d'elaboració, queden reflectides les actuacions generals que es duen a terme des del moment de la matriculació per incorporar un alumne o una alumna a una aula, sempre

a la que li correspon per edat. S'explica als pares o tutors, les característiques del nostre Projecte lingüístic i el tractament de llengües; se'ls ensenya l'escola; se'ls facilita tota la informació que precisen perquè l'infant pugui integrar-se al seu grup-classe (material didàctic...). I, a més, s'informa tot el professorat del centre de l'arribada d'un nou alumne.

En el centre s'organitzen festes (Halloween, Sant Antoni...), setmanes culturals (cuinar amb lletres, El Teatre...) i es participa en projectes europeus com Comenius. Totes aquestes activitats estan orientades a ser elements integradors i, a més, es treballen des de les tres llengües i en diferents llengüatges.

ACTUACIONS A L'AULA

La professora d'atenció a la diversitat, el tutor/a o el diferent professorat que té el grup que s'assigna a l'alumnat nouvingut treballen conjuntament. El dia de l'arribada la professora d'atenció a la diversitat mostra l'edifici al nouvingut, li presenta tot el personal docent i no docent del centre (on ja pot observar els diferents referents lingüístics que hi ha), li ensenya català i en català. En un principi ho fa fora de l'aula, però pasat un temps, el suport el realitza dins l'aula. Només fa suport a l'alumnat nouvingut del curs escolar que està en marxa. Per tant, s'organitzen a nivell de centre altres suports, de llengua castellana (si desconeix la llengua) i de llengua anglesa (si ho necessita). També, els cursos anteriors, s'han duit a terme un taller d'expressió escrita en anglès per aquells infants amb un bon nivell de llengua oral.

El nou alumne rep el mateix suport que els altres alumnes de l'aula en les àrees de coneixement del medi (en català) i matemàtiques (en castellà o català).

La resta del professorat li ensenya la seva àrea en la llengua de la qual és referent i, si cal, realitza les corresponents adaptacions curriculars.

Quant a la tutoria, se'l tracta com un alumne més. S'informa el grup de la seva arribada i se l'implica en la seva adaptació, que es converteix en un motiu per treballar les habilitats socials:

- Es parteix de les seves vivències i experiències. Tots els infants tenen la seva vivència personal, tots foren en el seu moment nouvinguts i a totes les aules hi ha infants estrangers i ja els han integrat.
- Es té en compte el nouvingut en els jocs, a l'hora de fer feina, etc.
- Es respecten les normes de convivència.
- Es treballen molt les rutines i la comprensió i expressió oral (no s'utilitzen els companys com a traductors).
- Es fa saber als companys i companyes que són models.

ALTRES INSTITUCIONS QUE HI COL·LABOREN

L'Ajuntament, dins el Projecte educatiu de Calvià, desenvolupa el programa Suport Lingüístic de comprensió i expressió oral en

català, destinat a tots aquells alumnes novinguts del present curs escolar.

L'Associació de mares i pares també organitza activitats extraescolars que donen suport a les llengües i oferta activitats de català, anglès i alemany.

VALORACIÓ

Dificultats

- Incorporar un nou alumne quan el curs ja està en marxa suposa un repte i una reorganització del funcionament general del grup-classe, modificacions dels horaris del professorat d'Atenció a la diversitat, etc.

- El grau d'assoliment d'objectius disminueix.

- Manca de professorat d'atenció a la diversitat per atendre l'elevat nombre d'alumnat nouvingut. Actualment, tenim al centre 45 estrangers, 30 reben suport lingüístic personalitzat i només es disposa d'una professora que ha d'atendre, a més d'aquests infants, a aquells que necessiten compensació social.

- Només es consideren els alumnes nascuts a l'estranger; no es té en compte els que són fills de pares estrangers i viuen en un entorn social on parlen la llengua pròpia. Només senten i parlen les llengües de la comunitat autònoma a l'escola.

- Excessiva ràtio professor/alumne. El centre té un 96,9% d'ocupació.

- Augment de feina per al professorat, a l'elevat nombre d'infants s'afegeix més diversitat a atendre.

- Escassetesa de material didàctic per ensenyar castellà i català a infants estrangers (llibres de text, CD-ROM, cassettes...)

Així i tot, els resultats són positius. A l'escola i a l'aula la diversitat suposa un enriquiment lingüístic i cultural per a tots els membres del centre. Els objectius es van assolint: que els infants entenguin i parlin les tres llengües (s'ensenyen la llengua com a recurs per apropar-se a les cultures); que arribin a l'escola contents i amb ganes de participar en totes les activitats que es duen a terme; i aconseguir la implicació de tot el professorat i de totes les famílies en les activitats organitzades pel centre. Fins ara, es mantenen bones relacions i es gaudeix d'una bona convivència entre tots els membres de la comunitat educativa: alumnat, professorat, pares i mares.